

Kertomus vuoden 2016
toiminnasta

Vuosi 2016 oli kaupunkijoukkoliikenteen paras vuosi ikinä!

Otsikko on lainattu Paikallisliikenneliiton tiedotteesta 22.2.2017. Otsikon takana on poikkeuksellisen suuri joukkoliikenteen matkustuksen kasvu erityisesti keskisuurilla kaupunkiseuduilla. Esimerkiksi Kuopion ja Oulun seudulla matkustus kasvoi viime vuonna 14 % ja Jyväskylässäkin 11 %. Suurin yhteinen selittäjä tälle kasvulle on näillä kaupunkiseuduilla kesällä 2014 toteutetut yhtenäiset lippujärjestelmät ja entistä edullisemmat lipputuotteet. Taustan muutoksille mahdollisti se, että kyseisillä kaupunkiseuduilla joukkoliikenne siirtyi kesällä 2014 kaupunkien järjestämisvastuulle ja joukkoliikenne tuli osaksi kaupunkiseutujen elinvoiman vahvistamisen työkalupakkia. Suuret kasvuprosentit voivat toki kertoa jotain myös lähtötasosta.

Tampereen seudun joukkoliikenteen osalta otsikko on myös relevantti. Meillä on tehty pitkäjänteistä työtä joukkoliikenteen kehittämiseksi jo kauan, mutta vuosi 2016 taisi olla paras vuosi ikinä meilläkin. Tilastollinen vuosikasvu oli meillä noin 7 % vuonna 2016. Vaikka luvussa on mukana myös kesäkuun alusta toteutunut laajentuminen Ylöjärvelle, absoluuttinen vuosikasvu on parasta ikinä. Alkuvuosi 2016 oli jo niukkaa kasvua, mutta kesän tariffi- ja lippujärjestelmäuudistukseen jälkeen meilläkin päästiin jo lähelle keskisuurten kaupunkiseutujen kasvulukuja. Vertailu vuoksi mainittakoon, että HSL:n kasvu oli 2,4 % ja Turun seudulla 5,6 % vuonna 2016.

Voimakkaan kasvun lisäksi jää vuosi 2016 mieleen ainakin Tampereen ratikkapäätöksestä ja sähköbussiliikenteen aloituksesta. Merkittäviä avauksia yhdelle vuodelle nämäkin ja puoltavat otsikointia.

Koko kaupunkiseudun yhteisen vyöhykemaksujärjestelmän käyttöönoton tavoitteena oli kasvattaa ja helpottaa joukkoliikenteen käyttöä seudulla. Ainakin vahva matkustuksen kasvu seudulla indikoi

onnistumisesta. Uuden järjestelmän käyttöönotto sujui myös teknisesti hyvin ilman pahempia ongelmia.

Tampereen ratikan päätöksenteko loka-marraskuussa herätti vilkasta keskustelua ja mielenkiintoa. Kaupunginvaltuuston kokoukset näytetään verkossa suorana, ja ratikkapäätöksentekoa seurasi parhaimmillaan ennätyselliset 40000 katselijaa. Raitiotien rakentamispäätös tehtiin 7.11.2016 äänin 41–25 (1 tyhjä). Kaupunginvaltuusto päätti osan 1 (Hervanta-keskusta-Tays) rakentamisesta ja osan 2 (Pyyntikintori-Lentävänniemi) aikataulutuksesta sekä siitä, että raitiotiejärjestelmä toteutetaan osakeyhtiö-mallilla.

Sähköbussiliikenne käynnistyi Tampereella 40 vuoden tauon jälkeen 19.12.2016 linjalla 2, Pyyntikintori-Rauhaniemi. Liikenteessä aloitti neljä ladattavaa Solaris Urbino Electric linja-autoa. Sähköbussit ladataan sekä Pyyntikintorin latausasemalla jokaisella kierroksella että yön aikana varikolla. Sähköbussilinjaa operoi Tampereen kaupunkiliikenne liikelaitos (TKL). Rollikaliikennettä lakkautettaessa 1970-luvulla todettiin, että ladattavat akkubussit tulevat seuraavalla vuosikymmenellä eli 1980-luvulla. Vähän meni pidempään vaikka olimme Euroopassa ihan ensimmäisten joukossa ottamassa näitä kaupalliseen käyttöön.

Jos jotain negatiivista pitää joukkoliikennevuodesta 2016 hakemalla hakea, niin talousarvion toimintakate oli 1,5 prosenttia suunniteltua huonompi. Pääosin ylitys johtui kustannusindeksin odotettua suuremmasta kasvusta. Talousarvio oli rakennettu 1,5 prosentin kustannusnousulle ja toteuma oli 2,6 prosenttia. Positiivista tässä negatiivisuudessa on se, että luvut ovat pieniä.

Mika Periviita, joukkoliikennepäällikkö

Joukkoliikenteen seudullinen yhteistoiminta

Tampereen kaupunki toimii EU:n palvelusopimusasetuksen sekä kansallisen joukkoliikennelain mukaisena toimivaltaisena viranomaisena Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Tampereen, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien muodostamalla alueella. Seudullinen yhteistoiminta käynnistyi 1.1. 2011 ja se sisältää toimivaltaisen viranomaisen tehtävien lisäksi sopijakuntien keskenään sopimat joukkoliikenteeseen liittyvät tehtävät.

Tampereen kaupunkiseudulla joukkoliikenteen järjestämistapa muuttui 30.6.2014 alkaen Pirkkalassa, Lempäälässä, Vesilahdella, Kangasalla ja Nokialla sekä 6.6.2016 alkaen Ylöjärvellä. Samassa yhteydessä 6.6.2016 alkaen otettiin käyttöön koko kaupunkiseudun kattava uusi yhtenäinen, vyöhykkeisiin perustuva lippu- ja tariffijärjestelmä.

Joukkoliikenteen viranomaistoiminnasta on säädetty joukkoliikennelaisissa. Seudullisen yhteistoiminnan sisällöstä muilta osin on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että joukkoliikenteen palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Tampereen kaupungin organisaatioon kuuluva Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii päätöksentekoolimenä Tampereen seudun joukkoliikenteessä. Lautakunnassa on 14 jäsentä, joista Tampereen kaupungin valtuusto valitsee seitsemän jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä muiden kuntien

valtuustot kukin yhden jäsenen ja tälle henkilökohtaisen varajäsenen. Jäsenen ja varajäsenen tulee olla valtuutettu tai varavaltuutettu. Tampereen kaupunginvaltuusto valitsee asettamistaan jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Viranomaisen tehtävä on määritellä joukkoliikenteen palvelutaso ja päättää joukkoliikenteen järjestämistavasta toimivalta-alueellaan. Viranomaistehtäviin kuuluu harjoitettavan reitti- ja kutsujoukkoliikenteen lupaviranomaisena toimiminen sekä niin sanottujen siirtymäkauden liikennöintisopimusten hallinta. Siirtymäkauden liikennöintisopimuksilla tarkoitetaan ennen joukkoliikennelain voimaantuloa 3.12. 2009 myönnettyjä linjaliikennelupia, joiden jatkamisesta liikenteenharjoittaja ja toimivaltainen viranomainen ovat sopineet viimeistään 2.12. 2009.

Joukkoliikenteen seudullisen yhteistoiminnan taloudesta ja kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Yhteisten tutkimus- ja kehityshankkeiden kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa. Organisaatiosta ja lautakuntatoiminnasta aiheutuvat kiinteät valmistelu- ja toimeenpanokustannukset jaetaan kunkin kunnan asukkaiden tekemien joukkoliikennematkojen suhteessa. Kaupunki- ja seutulippujen hintavelvoitteiden määrittämisestä aiheutuvista kustannuksista vastaa kukin kunta omalta osaltaan. PSA:n mukaisesti hankitun liikenteen kustannukset jaetaan siten, että kunnan sisäisen liikenteen nettokustannuksista vastaa kunta itse ja kuntien välisen liikenteen nettokustannukset jaetaan niiden kesken, joita ko. liikenne palvelee kuntalaisten matkustuksen (lipputulojen) suhteessa.

Kaupunkiympäristön kehittämisen organisaatio 2016

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN	Risto Laaksonen	
	Joukkoliikenne 30.12.2016	Matkapalvelut
Joukkoliikenne	Joukkoliikennepäällikkö Mika Periviita	Asiakaspalvelupäällikkö Tanja Lehtonen Suunnittelija Mika Julkunen Suunnittelija Jukka Puranen Asiakaspalvelusuunnittelija Maiju Lieskivi (äitiysvapaa, vs. Mikko Marttila) Toimistovastaava Miia Nieminen Palveluvastaava Satu Paakkonen
Yleisten alueiden suunnittelu	Viestintä Viestintäsuunnittelija Hanne Tamminen	Asiakaspalvelusihteerit: Toni Huitula Eija Oja 50 % Anneli Korkiamäki Mervi Mäkelä Meeri Ojala Teija Paasio Eija Lehtonen
Maankäytön suunnittelu	Liikennepalvelut Suunnittelupäällikkö Juha-Pekka Häyrynen Joukkoliikenneinsinööri Petri Hakala Joukkoliikenneinsinööri Riikka Salkonen Joukkoliikennelogistikko Juha Kortteus Joukkoliikennelogistikko Satu Marjeta	
Rakennuttaminen, kunnossapito ja valvonta		
Viranomaisyksiköt		

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta huolehtii Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessiin sijoittunut tilaajayksikkö, joukkoliikenneyksikkö.

Joukkoliikenteen palvelutilausta suunniteltaessa arvioidaan joukkoliikenteen tarve ja sen kehittyminen, suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti sisältäen reitit, aikataulut ja pysäkkien paikat. Tilaaja suunnittelee liikenteen autokierrot ja hankkii ne tuot-

tajilta. Tilaaja vastaa myös joukkoliikenteen tukipalvelujen kehittämisestä (rahastus- ja informaatiojärjestelmät) ja on mukana koordinoimassa muita kaupungin henkilöliikenteen palveluja (palveluliikenne, matkapalvelukeskus). Joukkoliikenteen tilaaja vastaa tariffisuunnittelusta, yhteistariffiliikenteen taloudellisesta selvityksestä (clearing), lippujen myynnistä ja myyntiverkostosta sekä joukkoliikenteen tiedotuksesta ja markkinoinnista.

LINJASTOMUUTOKSET

Kesäkauden muutokset 6.6.2016

Kesäkaudella 6.6.–7.8.2016 joukkoliikenteen palvelutarjontaa vähennettiin kysyntää vastaavaksi.

Linja 8 Kaikki vuorot Atalaan. Risson vuorot korvattiin linjalla 37.

Linja 9 Kaipasen vuoroja lisättiin uuden asuinalueen tarpeisiin.

Linja 13 Uusi päätepysäkki lännessä Lamminpää. Ylöjärven uudet linjastoratkaisut korvasivat reittiosuuden Lamminpää - Soppeenmäki.

Linja 20 Linja ei ajanut edellisten kesien tapaan Särkänniemeen. Pääte- ja lähtöpysäkki Pyynikintorilla.

Linja 27 lopetettiin. Reitin Ryydynpohja - Keskustori korvasi uusi linja 37 ja Irjala - Keskustori välin uusi linja 80. **Nysset**

Linja 37 Uusi linja reitillä Risso - Kaleva - Finlayson - Lielähti - Ryydynpohja.

Linja 100 Uusi linja reitillä Tampere-talo - Keskustori - Särkänniemi.

Seuraavat linjat siirtyivät Tampereen seudun joukkoliikenteen järjestämiksi:

Linja 41 Orivesi - Ponsa - Kangasala.

Linja 79 Tampere, linja-autoasema - Pispala - Porintie - Nokia Nokia as. - Siuro - Linnavuori. Vuorot Mouhijärvelle lopetettiin.

Linja 80 Tampere, Irjala - Keskustori - Ylöjärvi, Soppeenmäki - Haavisto.

Linja 81 Tampere, Keskustori - Ylöjärvi, Vuorentausta - Asuntila.

Linja 83 Ylöjärvi, Soppeenmäki - Metsäkylä.

Linja 84 Ylöjärvi, Soppeenmäki - Takamaa.

Linja 85 Ylöjärvi, Soppeenmäki - Mutala - Kuru (- Virrat).

Talvikauden muutokset 8.8.2016

Linja 13 Linja lopetettiin ja korvattiin linjoilla 6, 20 ja 81.

Linja 20 Reittiä jatkettiin Keskustorilta Lamminpäähän.

Linja 28 Reitti Keskustorin ja Lielahden välillä Paasikiventietä pitkin. Idässä reitti kulki sekä Sorilaan että uudelle päätteelle Ruutanaan.

Linja 35 Reittiä jatkettiin Keskustorilta Multisiltaan.

Linja 36 lopetettiin ja se korvattiin linjoilla 35 ja 71.

Linja 38 Päätepysäkki siirtyi Hermiasta TTY:lle.

Linja 40 Liikennöinti Kaivantoon on lopetettiin. Uudet reitit Mobiliaan ja Tiiholaan.

Linja 47 lopetettiin ja korvattiin linjalla 28B Ruutanassa.

Linja 71 Uusi reitti Tampereen Keskustorilta Myllypuron ja Nokian aseman kautta Kehoon.

Linjat 77 ja 78 Reittejä muutettiin turvallisuussyistä Emäkosken koulun lähistöllä.

Uudet linjat

Linja 6 Hermia - Pyynikintori.

Linja 34 Tampere, Keskustori - Pirkkala, Linnakallio - Suupantori.

Linja 86 Siivikkala - Soppeenharju - Soppeenmäki.

Linja 137 Koululaislinja reitillä Olkahinen - Risso - Takahuhdin koulu.

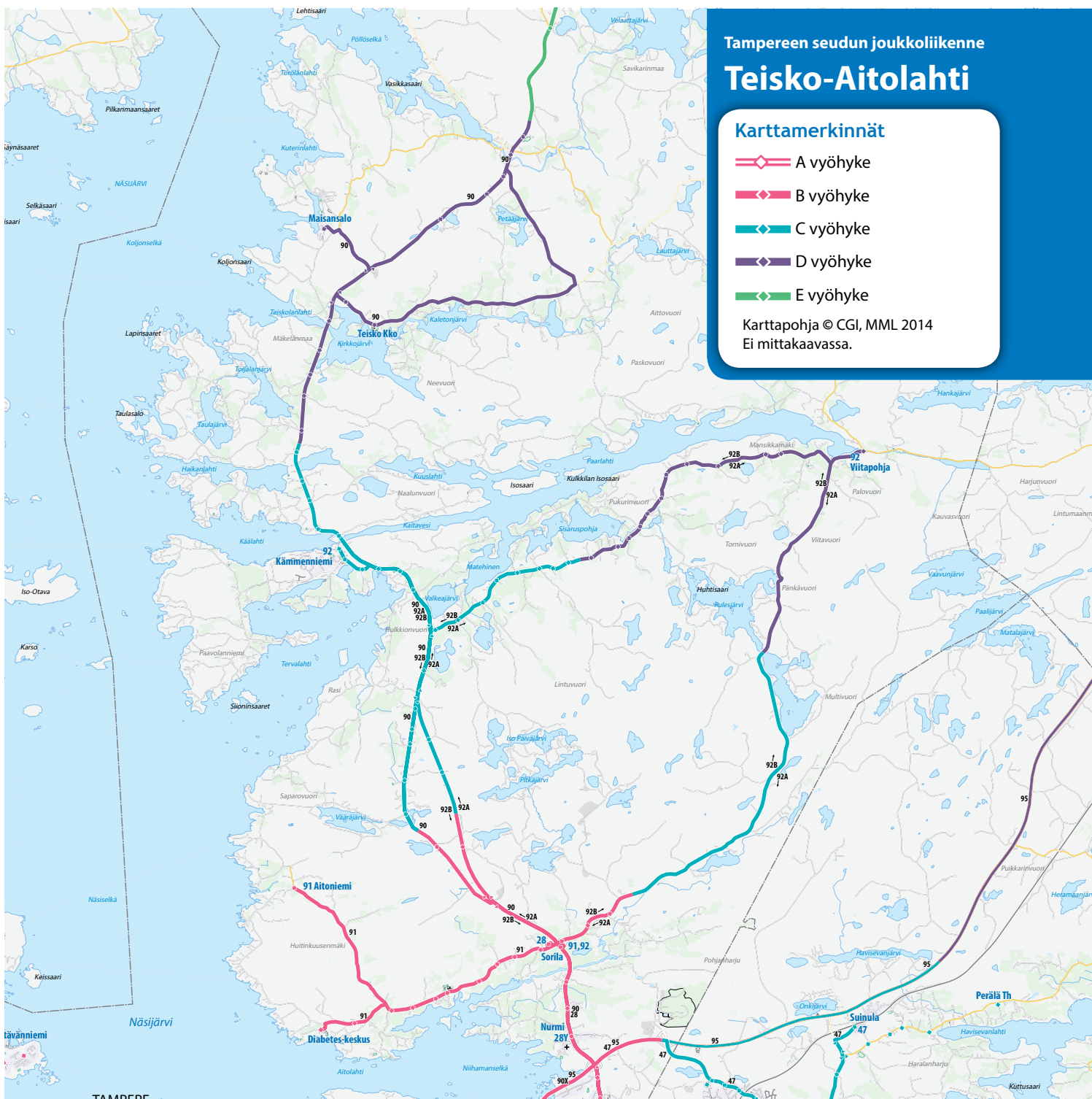
1	Kangasala Vatiala - Tampere Leinola - Koskipuisto - Härmälä - Pirkkala Suuppa/Vaitti/Lentoasema
2	Tampere Rauhaniemi - Pyynikintori
3	Tampere Etelä-Hervanta - Sammonkatu - Keskustori - Lielähti - Lentävänniemi
4	Tampere Länsi-Hervanta - Iidesranta - Keskustori
5	Tampere Keskustori - Lahdesjärvi - Vuores - Hervanta (- TAYS)
8	Tampere Atala - Teiskontie - Keskustori - Pispala - Tesoma - Haukiluoma
9	Tampere Annala - Kalevantie - Keskustori
10	Tampere Kaukajärvi - Nekala - Keskustori
11	Tampere Sarankulma/Toivio - Härmälä - Keskustori - Pispala - Rahola
12	Tampere Hallila - Keskustori
13	Tampere Hermia - Kalevantie - Keskustori - Pispala - Tesoma - Lamminpää
14	Tampere Petsamo - Keskustori - Sarankulma (Messukeskus) - Pirkkala Pere - Suuppa - Nokia Pitkäniemi - Nokia as
15	Tampere Järvensivu - Keskustori - Pispalanharju
17	Tampere Vehmainen - Sammonkatu - Keskustori - Pispala - Tesoma - Kalkku
20	Tampere Hikivuori - Hervanta - Keskustori - Pyynikintori
21	Tampere Turtola - Hatanpää - Keskustori - Lielähti - Tesoma
24	Tampere Itä-Hervanta - Vanha Kirkko
25	Tampere Janka - Sammonkatu - Keskustori - Tahmela
26	Tampere Höytämö - Sarankulma - Keskustori - Pispala - Kaarila
28	Tampere Sorila - Teiskontie - Keskustori - Pispala - Lielähti - Ylöjärvi Siivikkala
29	Tampere Linnainmaa - Teiskontie - Keskustori - Pispala - Pitkäniemi
31	Tampere Korkinmäki - Nekala - Pyynikintori
32	Tampere TAYS - Hervanta - Hatanpään sairaala
33	Tampere Lahdesjärvi (Ikea) - Keskustori
36	Tampere Multisilta - Lempääläntie - Keskustori - Pispala - Tesoma - Myllypuro
37	Tampere Risso - Sammonkatu - Finlayson - Pispala - Lielähti - Ryydynpohja
40	Tampere Koskipuisto - Kalevankangas - Kangasala Keskusaukio - Pikonlinna/Kaivanto
41	Orivesi Linja-autoasema - Pappilankangas - Kangasala Ponsa - Keskusaukio
42	Tampere Pyynikintori - Teiskontie - Kangasala Sahalahti - Kuhmoinen (- Kuhmalahti)
45	Kangasala Keskusaukio - Kangasalan as. - Vatiala
47	Kangasala Suinula - Ruutana - Tampere Nalkala
50	Tampere Koskipuisto - Lempäälä Lempäälä as. - Haurala
55	Vesilahti Narva - Vesilahti kk - Lempäälä Lempäälä as. - Ideapark - Tampere Keskustori
65	Pirkkala Linnakallio - Suuppa - Tampere Härmälä - Hervanta
70	Tampere Keskustori - Pispala - Nokia Nokian as.
71	Nokia Kalkku (- Kankaantaka) - Nokian as - Koskenmäki - Keho
72	Nokia Tervasuo - Keho - Vihola - Tampere Keskustori
73	Nokia Keho - Vihola - Nokia as. - Harjuniitty
77	Nokia Nokia as. - Tottijärvi
78	Nokia Nokia as. - Sarkola
79	Tampere Linja-autoasema - Pispala - Porintie - Nokia Nokia as. - Siuro - Linnavuori
80	Tampere Irjala - Takahuhti - TAYS - Keskustori - Lielähti - Ylöjärvi Haavisto - Soppeenmäki
81	Tampere Keskustori - Pispala - Epilä - Ylöjärvi Vuorentausta - Soppeenmäki - Asuntila
83	Ylöjärvi Soppeenmäki - Metsäkylä
84	Ylöjärvi Soppeenmäki - Takamaa
85	(Virrat -) Ylöjärvi Kuru - Mutala - Soppeenmäki - Tampere Linja-autoasema
90	Tampere Kaanaa - Terälahti - Kämenniemi - Sorila - Pyynikintori
91	Tampere Sorila (- Diabeteskeskus) - Aitoniemi
92	Tampere Sorila - Pulesjärvi - Viitapohja (- Kämenniemi) - Sorila
100	Tampere Tampere-talo - Keskustori - Särkänniemi

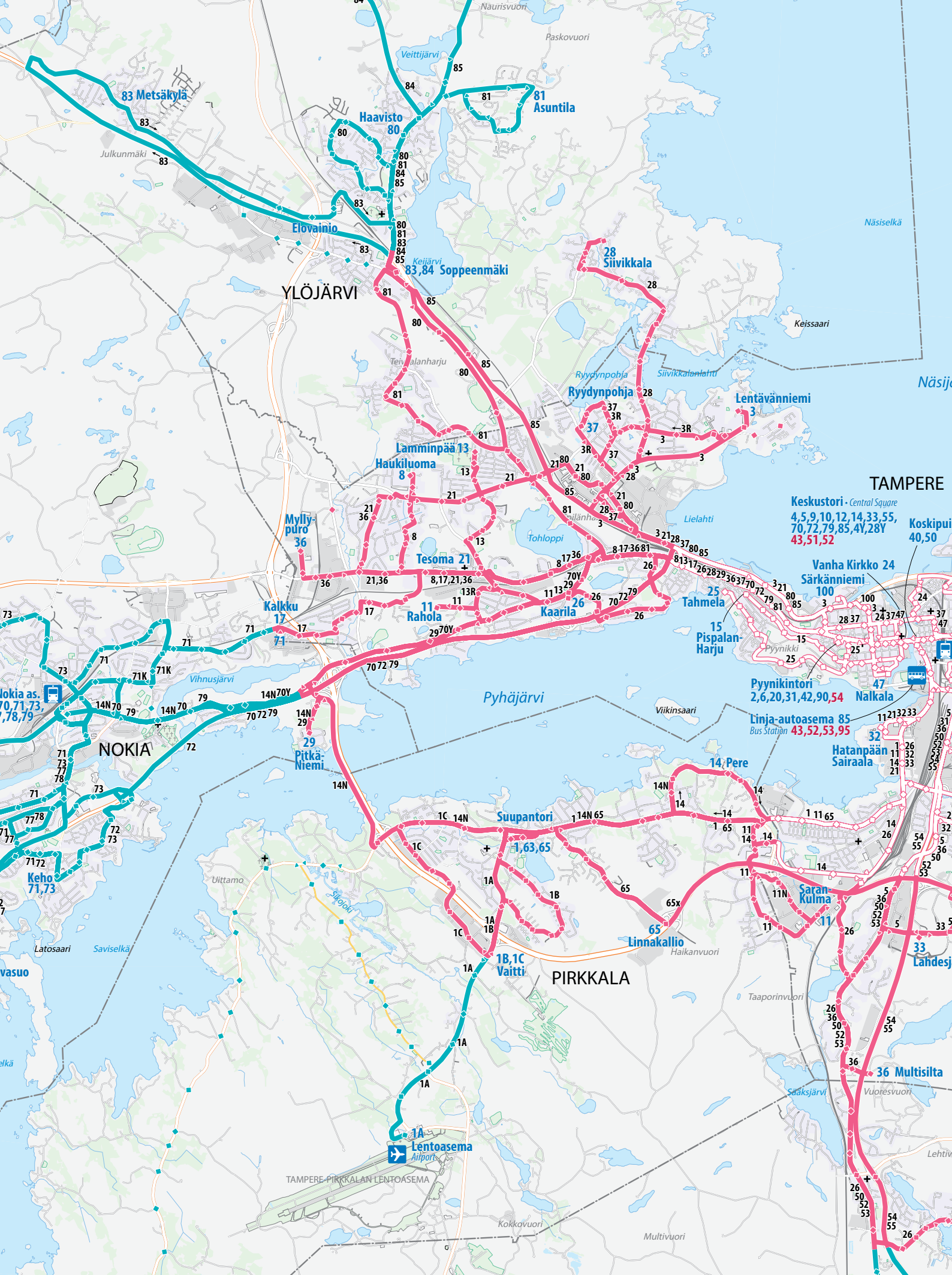

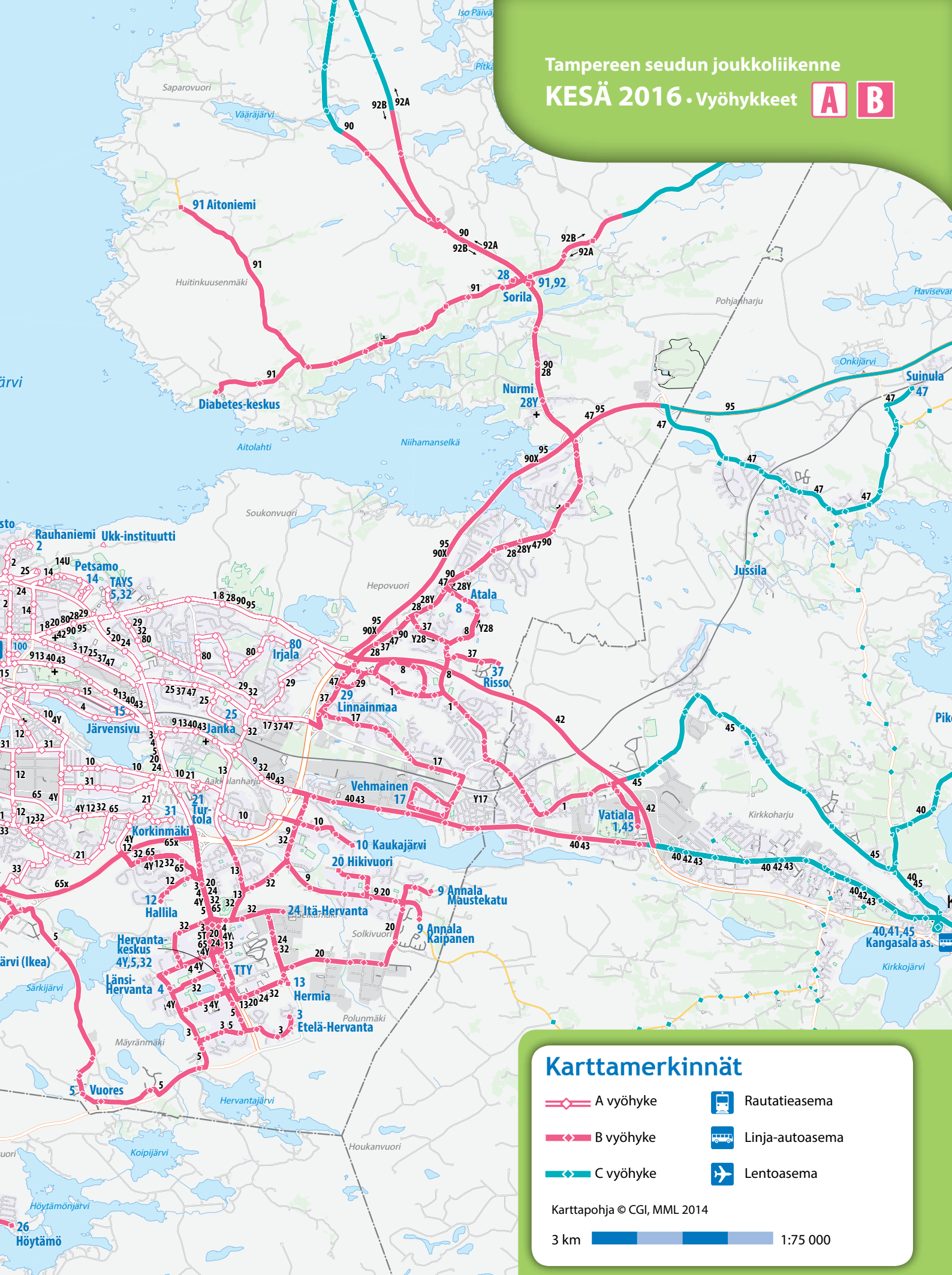
1	Kangasala Vatiala - Tampere Koskipuisto - Pirkkala Suupantori/Vaitti/Lentoasema	A B C
2	Tampere Rauhaniemi - Pyynikintori	A
3	Tampere Etelä-Hervanta - Sammonkatu - Keskustori - Lielähti - Lentävänniemi	A B
4	Tampere Länsi-Hervanta - lidesranta - Keskustori 4Y: Hervantakeskus - Hallila - Keskustori	A B
5	Tampere Keskustori - Lahdesjärvi - Vuores - Hervanta (- TAYS)	A B
6	Tampere Hermia - Pyynikintori	A B
8	Tampere Atala - Teiskontie - Keskustori - Pispala - Tesoma - Haukiluoma	A B
9	Tampere Annala - Kalevantie - Keskustori	A B
10	Tampere Kaukajärvi - Nekala - Keskustori	A B
11	Tampere Sarankulma/Toivio - Härmälä - Keskustori - Pispala - Rahola	A B
12	Tampere Hallila - Keskustori	A B
14	Tampere Petsamo - Keskustori - Sarankulma - Pirkkala Pere - Suuppa - Nokia - Pitkäniemi - Nokia as	A B C
15	Tampere Järvensivu - Keskustori - Pispalanharju	A
17	Tampere Vehmainen - Sammonkatu - Keskustori - Pispala - Tesoma - Kalkku	A B
20	Tampere Hikivuori - Hervanta - Keskustori - Lamminpää	A B
21	Tampere Turtola - Hatanpää - Keskustori - Lielähti - Tesoma	A B
24	Tampere Itä-Hervanta - Vanha Kirkko	A B
25	Tampere Janka - Sammonkatu - Keskustori - Tahmela	A
26	Tampere Höytämö - Sarankulma - Keskustori - Pispala - Kaarila	A B
28	Tampere Sorila • Kangasala Ruutana/Perälä th - Tampere Keskustori - Lielähti - Ylöjärvi Siivikkala	A B
29	Tampere Linnainmaa - Teiskontie - Keskustori - Pispala - Nokia Pitkäniemi / Tampere Kalkku	A B
31	Tampere Korkinmäki - Nekala - Pyynikintori	A
32	Tampere TAYS - Hervanta - Hatanpään sairaala	A B
33	Tampere Lahdesjärvi (Ikea) - Keskustori	A B
34	Pirkkala Suupantori - Linnakallio - Tampere Keskustori	A B
35	Tampere Reuharinniemi - Keskustori - Multisilta	A B
37	Tampere Risso - Finlayson - Ryydynpohja	A B
38	Tampere Atala - Linnainmaa - Kaukajärvi - TTY	A B
40	Tampere Koskipuisto - Kalevankangas - Kangasala Keskusaukio - Pikonlinna/Mobilia/Tiihala	A B C
41	Orivesi Linja-autoasema - Pappilankangas - Kangasala Ponsa - Keskusaukio	C D E
42	Tampere Pyynikintori - Teiskontie - Kangasala Sahalahti (- Kuhmoinen)	A B C D E F
44	Kangasala Keskusaukio - Pikkola - Valkeakoski Linja-autoasema	C D
45	Kangasala Keskusaukio - Kangasalan as. - Vatiala	B C
46	Kangasala Pikkola - Ruutana - Perälä	B C
50	Tampere Koskipuisto - Lempäälä Lempäälä as. - Haurala	A B C
55	Vesilahti Narva - Vesilahti kk - Lempäälä Lempäälä as. - Ideapark - Tampere Keskustori	A B C D
63	Pirkkala Äijälä - Suupantori	B C
65	Pirkkala Suupantori - Tampere Härmälä - Hervanta 65x: Pirkkala Suupantori - Tampere Hervanta	A B
70	Tampere Keskustori - Pispala - Nokia Nokian as.	A B C
71	Tampere Keskustori - Myllypuro - Nokia (- Kankaantaka) - Nokian as - Koskenmäki - Keho	A B C
72	Nokia Tervasuo - Keho - Vihola - Tampere Keskustori	A B C
73	Nokia Keho - Vihola - Nokia as. - Harjuniitty	C
74	Nokia Myllyhaka - Tampere Keskustori	A B C
77	Nokia Nokia as. - Tottijärvi	C D
78	Nokia Nokia as. - Sarkola	C D
79	Tampere Linja-autoasema - Pispala - Porintie - Nokia Nokia as. - Linnavuori - Siuro	A B C D

80	Ylöjärvi Haavisto - Soppeenmäki - Tampere Keskustori - TAYS - Takahuhti - Irjala	A B C
81	Ylöjärvi Asuntila - Soppeenmäki - Vuorentausta - Tampere Epilä - Pispala - Keskustori	A B C
83	Ylöjärvi Soppeenmäki - Metsäkylä	B C
84	Ylöjärvi Soppeenmäki - Takamaa - Lakiala	B C D
85	(Virrat -) Ylöjärvi Kuru - Mutala - Soppeenmäki - Tampere Linja-autoasema	A B C D E F
86	Ylöjärvi Siivikkala - Soppenharju - Soppeenmäki	B
90	Tampere Kaanaa - Terälahti - Kämmenniemi - Sorila - Pyynikintori	A B C D E
91	Tampere Sorila (- Diabeteskeskus) - Aitoniemi	B C
92	Tampere Sorila - Pulesjärvi - Viitapohja (- Kämmenniemi) - Sorila	B C D
137	Tampere Olkahinen - Risso - Takahuhtin koulu	A B

Karttamerkinnät

—◇— A vyöhyke

—◇— B vyöhyke

—◇— C vyöhyke

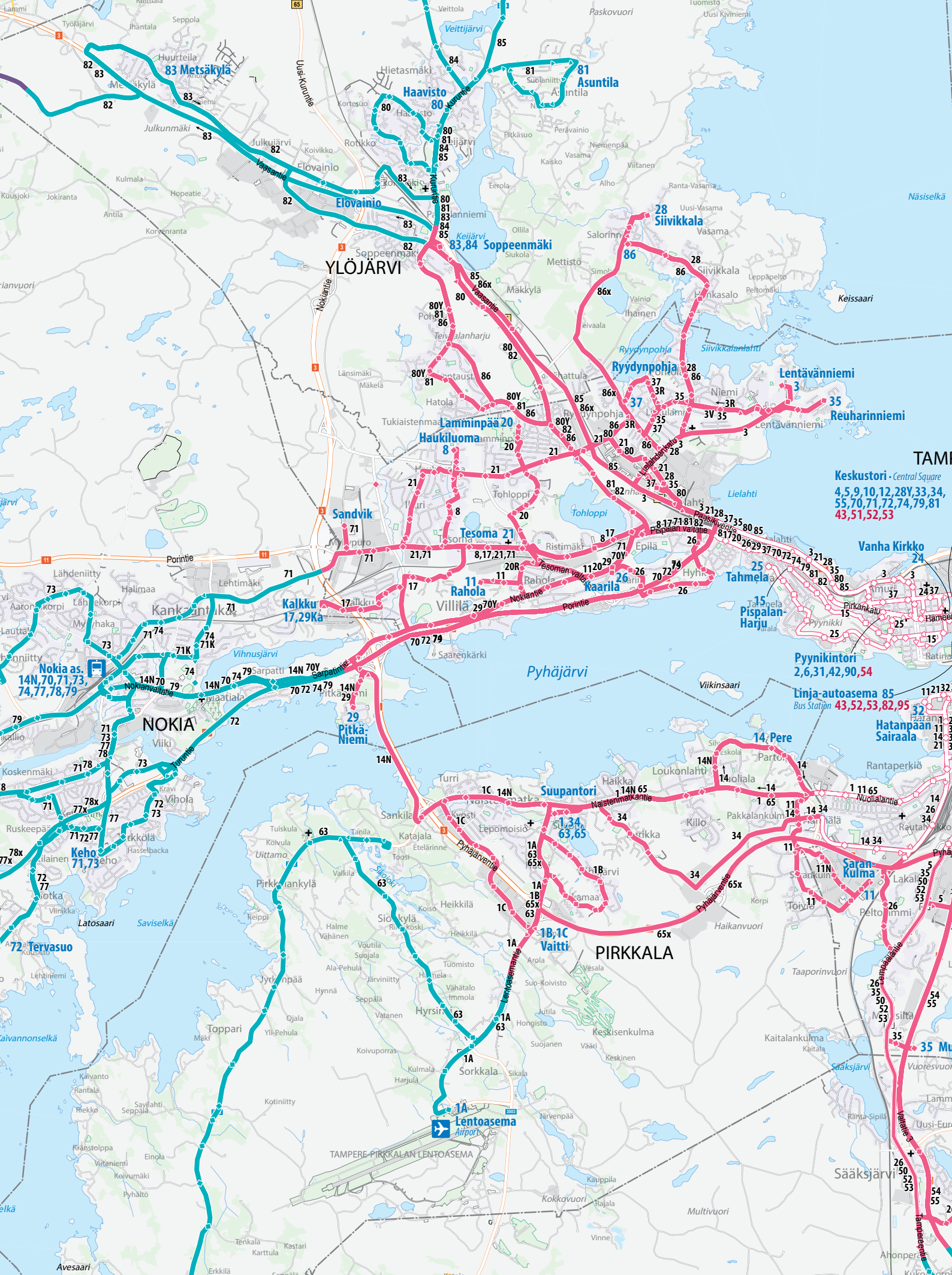
 Rautatieasema

 Linja-autoasema

 Lentoasema

Karttapohja © CGI, MML 2014

3 km 1:75 000

MATKALIPUT

Tampereen seudullisessa joukkoliikenteessä on käytössä pääosin älykortteihin perustuva matkakorttijärjestelmä. Kortin voi hankkia joukkoliikenteen asiakaspalvelusta tai Nella Nettilatauspalvelusta. Matkakortista peritään viiden euron suuruinen korttimaksu (minikokoinen avaimenperä-matkakortti kymmenen euroa). Matkakorttia jaeltiin vuonna 2016 noin 39 000 kpl. Noin 13 prosenttia matkakorteista tilattiin nettipalvelun kautta.

Matkakorttien latauspaikkoja oli kertomusvuoden lopussa joukkoliikenteen asiakaspalvelupisteen lisäksi 49. Seudulliset jälleenmyyjät toimivat Kangasalla, Lempäälässä, Nokialla, Pirkkalassa, Orivedellä ja Ylöjärvellä. Pääosan lipuista voi ostaa myös Nella Nettilatauspalvelusta. Myynnistä (euroa) noin 61 prosenttia tapahtui jälleenmyyjien, 9 prosenttia asiakaspalvelun ja 30 prosenttia nettilatauspalvelun kautta.

Tampereen seudun joukkoliikenteen lippurakenne ja hinnoittelu uudistuivat 6.6.2016, kun koko kaupunkiseudulla otettiin käyttöön yhtenäinen vyöhykepohjainen tariffijärjestelmä. Matkan hinnoittelu perustuu uudessa järjestelmässä matkan pituuteen eli siihen, kuinka monella vyöhykkeellä matkan aikana kuljetaan.

Lippujärjestelmää yksinkertaistettiin uudistuksessa siten, että 6.6.2016 alkaen myynnistä poistuivat työmatkalippu (30 vrk/50 matkaa), 90 ja 180 vuorokauden kausiliput, seutu- ja joustoseutuliput sekä sarjaliput. Ns. peruslipputyyppejä on olemassa kolme: kausi-, arvo- ja kertalippu. Arvo- ja kertalipun vaihtoaika on yksi tunti 1-3 vyöhykettä sisältävillä matkoilla ja kaksi tuntia 4-6 vyöhykettä sisältävillä matkoilla.

Kausilipun voi ostaa joko 30 vuorokaudeksi tai 360 vuorokaudeksi valitsemilleen vierekkäisille vyöhykkeille. Arvolipun ostamista varten matkakortille määritetään ennakoon oletusmatka määrätyille vyöhykkeille. Oletusmatkan voi ohittaa kertomalla asiasta kuljettajalle ennen matkakortin leimaamista.

Tampereen matkakortilla olevalla arvolipulla on edelleen voinut maksaa sisäänpääsymaksuja liikuntapalvelujen kohteissa (uimahallit, kuntosalit) Tampereella, Nokialla ja Ylöjärvellä. Vuonna 2015 käyttöön otettu aktiivipassi (= arvolippu 50 euroa) toimeentulotuen piirissä oleville henkilöille (myöntäminen tietyin ehdoin) sekä matkakortti kanta-asiakaskorttina -yhteistyö Klienti Oy:n kanssa jatkuu myös kertomusvuonna.

Matkakortin lisäksi käytössä on paperisia ennakkolippuja (ent. ennakokertalippu) joita on 6.6.2016 alkaen myyty kolmelle tai kuudelle vyöhykkeelle sekä kontaktiton (etäluettava) vuorokausilippu (5.6.2016 asti lipun nimi oli matkailijalippu). Tampereen seudun joukkoliikenteen busseissa kelpaavat myös Matkahuollon matkakortit, jos niihin on ladattu matkustamiseen oikeuttava lippu. 1.9.2016 alkaen

Matkahuollon lippuvalikoimaa karsittiin ja käytöstä poistuivat arvokortti, liikematkakortit, sarjaliput, Tampereen kaupunkiseudun seutuliput, bussipassi ja sivarilippu.

Myös ikäryhmät muuttuivat 6.6.2016 alkaen. Lasten ikäryhmään kuuluvat 7-16 -vuotiaat, nuorten ikäryhmään 17-24 -vuotiaat ja aikuisten ikäryhmään 25 vuotta täyttäneet henkilöt. Opiskelija-alennukseen ovat oikeutettuja 25 vuotta täyttäneet päätoimisesti opiskelevat henkilöt joiden kotikunta on jokin seudun kunnista. 30 vuotta täyttäneiltä vaaditaan lisäksi myönteinen Kelan opintotukipäätös.

65 vuotta täyttäneet seniorit ovat 6.6.2016 alkaen saaneet kotikunnastaan riippumatta matkustaa arvolipulla puoleen hintaan klo 9-14 kaikilla vyöhykkeillä (A-F). Rintama- tai miinanraaajatunnuksen omaavat veteraanit (kotikuntana Tampere, Pirkkala, Nokia, Kangasala, Lempäälä, Ylöjärvi, Orivesi tai Vesilahti) ovat voineet matkustaa maksutta ilman aikarajoitusta kaikilla vyöhykkeillä (A-F) 6.6.2016 alkaen.

Tampereen kaupunkiseudun seutulippu, joustoseutulippu 30 pv/90 vrk sekä Seutu+VR -lippu olivat myynnissä 5.6.2016 asti. Seutu+VR -lipun korvasi Nysse+VR -lippu joka on edeltäjänsä tapaan henkilökohtainen yhdistelmälippu. Lippu sisältää bussimatkat joko vyöhykkeillä A-C tai A-E sekä junalipun joko Tampere-Lempäälä -välillä, Tampere-Nokia -välillä tai Tampere-Orivesi -välillä. Lippu on voimassa 30 päivää. Lippu ladataan Tampereen matkakortille ja junamatkojen osalta lippuna toimii paperinen VR:n kausilippu.

Elokuussa 2016 Tampereen seudun joukkoliikenteessä otettiin käyttöön matkalippujen tarkastusmaksu. Tarkastustoiminnasta vastasi Helsingin seudun joukkoliikenne (HSL). Matkustajalta perittävän tarkastusmaksun suuruus oli 80 euroa sekä kerta- tai arvolipun hinta.

Taksamuutokset

Lipputuote	Vanha hinta	Hinta 6.6.2016
Arvolippu, aikuiset, 2 vh	1,78	1,80
Arvolippu, nuoret ja opiskelijat, 2 vh	1,29	1,30
Arvolippu, lapset ja seniorit, 2 vh	0,89	0,90
30 vrk kausilippu, aikuiset, 2 vh	48,00	49,00
30 vrk kausilippu, nuoret ja opisk., 2 vh	33,50	34,00
30 vrk kausilippu, lapset, 2 vh	24,00	24,50
360 vrk kausilippu, aikuiset, 2 vh	300,00	350,00

Ikäryhmät 6.6.2016 alkaen

Lapset	7-16 -vuotiaat
Nuoret	17-24 -vuotiaat
Aikuiset	25 vuotta täyttäneet
Seniorit	65 vuotta täyttäneet

Lipputyypit ja hinnat 1.1.2016

Kertaliput						
Yksi vyöhyke	1	2 ¹⁾	YVI	3,00	3,00	1,20
Yksi vyöhyke	2 ²⁾			3,50	3,50	1,80
Kaksi vyöhykettä	1	2	2 -	5,00	5,00	2,50
Kolme vyöhykettä	1	2	-	7,50	7,50	3,60
Vuorentausta -	1	YVI		3,50	3,50	1,80
Soppeenmäki -	1	YVI		5,00	5,00	2,50
¹⁾ Vain Nokialla ²⁾ Nokialla vain vyöhyke 3						
Matkakorttiliput						
Arvolippu						
10 €, 20 €, 30 €...	1			1,80	1,30	0,90
Opiskelijat ³⁾	1			1,30	-	-
Seniorit ⁴⁾ klo 9-14	1			0,90	-	-
Kausilippu						
30 vrk	1			49,00	34,00	24,50
Opiskelijat ³⁾	1			34,00	-	-
90 vrk	1			118,00	-	-
180 vrk	1			220,00	-	-
360 vrk	1			350,00	350,00	350,00
Työmatkalippu, 50 mtk/30 vrk	1			44,00	-	-
Sarjalippu						
Kaksi vyöhykettä, 30 mtk/180 vrk	1	2	2 -	96,00	96,00	48,00
Kolme vyöhykettä	1	2	-	155,00	155,00	77,00
Seutulippu						
Joustoseutulippu ⁵⁾ , 30 matkapv/90 vrk				123,00	123,00	123,00
Seutulippu ⁵⁾ , 30 vrk				79,00	79,00	79,00
Seutu+VR -lippu ⁶⁾ 30 pv				79,00	79,00	79,00
³⁾ Henkilökohtainen, tiettyin ehdoin.						
⁴⁾ Kotikuntaehto Tampere/Pirkkala						
⁵⁾ Henkilökohtainen, kotikuntaehto Kangasala/Lempäälä/Nokia/Pirkkala/Tampere/Ylöjärvi						
⁶⁾ Henkilökohtainen, kotikuntaehto: Nokia/Lempäälä. Kelpoisuus junassa: kotikunta Tampere. Kelpoisuus bussissa: Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Tampere, Ylöjärvi						
Matkailijaliput						
Yksi vyöhyke	1			6,50/4,00	4,50/3,00	3,00/2,00
Kolme vyöhykettä	1	2	-	12,00/8,00	8,00/6,00	6,00/4,00
Yölisä 00.00 - 04.40						
Käteisellä	1	2	YVI			3,00
Arvolipulla	1	2	YVI			2,60

Lipputyypit ja hinnat 6.6.2016

AIKUISET	30 vrk	360 vrk	Arvolippu	Käteinen
2 vyöhykettä	49 €	350 €	1,80 €	3 €
3 vyöhykettä	69 €	500 €	3,15 €	5 €
4 vyöhykettä	79 €	600 €	4,50 €	7 €
5 vyöhykettä	99 €	700 €	5,85 €	9 €
6 vyöhykettä	109 €	800 €	7,20 €	11 €
NUORET	30 vrk	360 vrk	Arvolippu	Käteinen
2 vyöhykettä	34 €	245 €	1,30 €	3 €
3 vyöhykettä	48 €	350 €	2,25 €	5 €
4 vyöhykettä	55 €	420 €	3,20 €	7 €
5 vyöhykettä	69 €	490 €	4,15 €	9 €
6 vyöhykettä	76 €	560 €	5,10 €	11 €
LAPSET	30 vrk	360 vrk	Arvolippu	Käteinen
2 vyöhykettä	24,50 €	175 €	0,90 €	1,50 €
3 vyöhykettä	34,50 €	250 €	1,58 €	2,50 €
4 vyöhykettä	39,50 €	300 €	2,25 €	3,50 €
5 vyöhykettä	49,50 €	350 €	2,93 €	4,50 €
6 vyöhykettä	54,50 €	400 €	3,60 €	5,50 €
OPISKELIJAT	30 vrk	360 vrk	Arvolippu	Käteinen
2 vyöhykettä	34 €	-	1,30 €	3 €
3 vyöhykettä	48 €	-	2,25 €	5 €
4 vyöhykettä	55 €	-	3,20 €	7 €
5 vyöhykettä	69 €	-	4,15 €	9 €
6 vyöhykettä	76 €	-	5,10 €	11 €
SENIORIT	30 vrk	360 vrk	Arvolippu	Käteinen
2 vyöhykettä	49 €	350 €	0,90 € *	3 €
3 vyöhykettä	69 €	500 €	1,58 € *	5 €
4 vyöhykettä	79 €	600 €	2,25 € *	7 €
5 vyöhykettä	99 €	700 €	2,93 € *	9 €
6 vyöhykettä	109 €	800 €	3,60 € *	11 €
* klo 9-14 • 9 am - 2 pm				
Vuorokausilippu 1 vrk/lisävrk		Aikuiset	Nuoret	Lapset
ABC		8 €/4 €	6 €/3 €	4 €/2 €
ABCDEF		16 €/8 €	12 €/6 €	8 €/4 €
Nysse+VR 30 pv		Kaikki ikäryhmät		
ABC		79 €		
ABCDE		119 €		
Yölisä 00-04.40			Arvolippu	Käteinen
ABCDEF Kaikki ikäryhmät			2,60 €	3 €

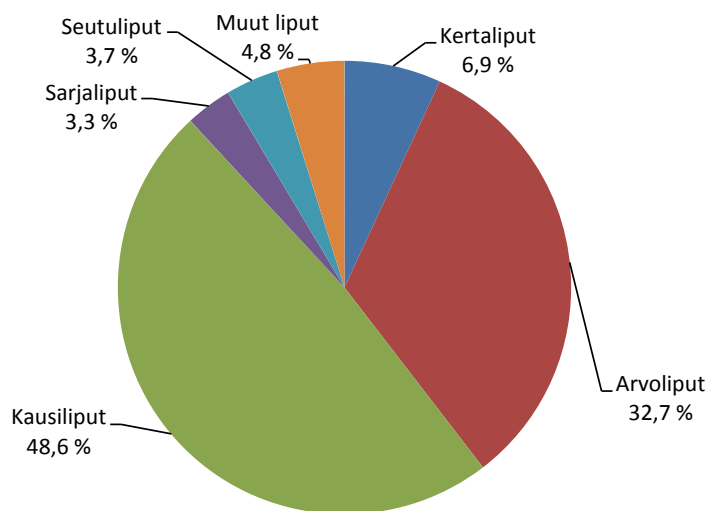

Nousut lipputyypeittäin vuonna 2016

	Nysse-liikenne	Palveluliikenne	Käyttökorvausliikenne	Kaikki yhteensä	%-osuus
Kertaliput	2 541 776	5 621	47 933	2 595 330	6,9
Arvoliput	12 010 792	192 054	77 336	12 280 182	32,7
Kausiliput	18 059 587	27 966	169 825	18 257 378	48,6
Sarjaliput	1 226 826	920	19 847	1 247 593	3,3
Seutuliput	1 307 788 ¹	52	100 600 ²	1 408 440	3,7
Muut liput	1 797 762	3 926	12 103	1 813 791	4,8
YHTEENSÄ	36 944 531	230 539	427 644	37 602 714	100,0

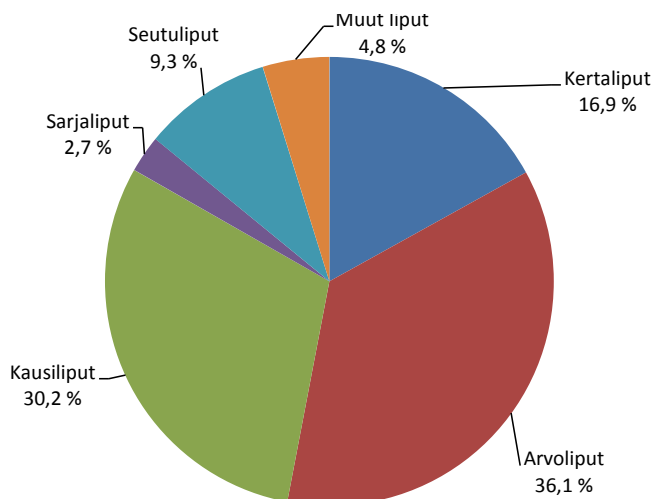
¹ sisältää sekä Tampereen että Matkahuollon matkakorteilla tehdyt matkat

² sisältää vain Tampereen matkakortilla tehdyt matkat

Lipputulot (sis. alv) lipputyypeittäin vuonna 2015

	Nysse-liikenne	Palveluliikenne	Käyttökorvausliikenne	Kaikki yhteensä	%-osuus
Kertaliput	7 304 658,90	14 555,80	214 142,90	7 533 357,60	16,9
Arvoliput	15 720 609,82	186 303,12	122 356,57	16 029 269,51	36,1
Kausiliput	13 218 464,61	13 653,06	208 992,52	13 441 110,19	30,2
Sarjaliput	1 153 351,69	785,39	25 493,83	1 179 630,91	2,7
Seutuliput	3 830 168,91	101,80	297 372,16	4 127 642,87	9,3
Muut liput	2 121 784,51	38,67	14 163,75	2 135 986,93	4,8
YHTEENSÄ	43 349 038,44	215 437,84	882 521,73	44 446 998,01	100,0

Yhteistariffin nousut 2015

Käyttökorvausliikenne - seutulippu	327 044
Palveluliikenne	230 539
Nysse-liikenne	36 944 531
YHTEENSÄ	37 502 114

MAKSU- JA INFORMAATIOJÄRJESTELMÄT SEKÄ SÄHKÖISET PALVELUT

Lippu- ja maksujärjestelmän osalta alkuvuonna valmisteltiin ja testattiin järjestelmän valmiutta käsitellä uuden seudullisen vyöhykemallin lipputuotteita. Kesällä seudullinen vyöhykeuudistus otettiin käyttöön ohjelmallisesti linja-autoissa, asiakaspalvelussa, myyntipisteissä ja nettilatauspalvelussa. Nettilatauspalvelun kehittämistä jatkettiin mm. lisäämällä mahdollisuus ostaa ja käyttää sähköistä lahjakorttia.

Nettipalvelun kautta myytiin kertomusvuonna yli 380 000 lippua/korttia ja palvelu sai yli 33 220 uutta käyttäjää.

Vuonna 2016 informaatiojärjestelmän piiriin saatiin lisättyä Tampereen seudun joukkoliikenteen tilaamaksi siirtynyttä Ylöjärven suunnan liikennettä. Lisäksi uusia informaatiojärjestelmän laitteita on tilattu uutta käyttöön otettua bussikalustoa varten, jotta jokaisessa Tampereen joukkoliikenteen sopimusliikennettä ajavassa autossa olisi tarvittavat laitteet. Monipuolisemman informaatioasisällön tarjoamista on testattu linjan 1 busseihin asennetuilla 26-tuuman infomonitorilla. Vyöhykejärjestelmään siirtymisen myötä matkustamonäytölle lisättiin pysäkin vyöhyketieto. Informaatiojärjestelmän toimintaa tarkkaillaan päivittäisessä toiminnassa sekä palveluntarjoajien kanssa pidettävissä seurantapalavereissa.

Liikennevaltuudet ovat toiminnassa yli sadassa liittymässä Tampereella eli lähes jokaisessa liikennevaloliittymässä, jossa bussiliikennettä on.

Tampereen seudun joukkoliikenteen sähköisiä aikataulupalveluita (aikataulut.tampere.fi, linjakartta.tampere.fi ja reittiopas.tampere.fi) käytettiin vuonna 2016 runsaasti. Aikataulut.tampere.fi sivuilla oli vuonna 2016 noin 1,6 miljoonaa käyttäjää ja 9,6 milj. käyntiä. Käynneistä 85 prosenttia tehtiin mobiililaitteella. Aikataulusivujen mobiiliversiota käytettiin vuonna 2016 yli 1,3 miljoonaa kertaa.

Reittiopasta vuonna 2016 käytettiin vastaavasti 4,0 miljoonaa kertaa ja käyttäjiä sillä oli yli 770 000.

Vuonna 2016 sähköisiä palveluita kehitettiin lisäämällä vyöhyketiedot linja- ja pysäkkikarttaan. Lisäksi linjakarttaan lisättiin monivalintamahdollisuus ja reittioppaaseen maininta palveluliikenteestä.

KORTTI- JA MAKSUJÄRJESTELMÄHISTORIA TAMPEREELLA

- 1993** Kaupunginvaltuusto päättää uuden rahastusjärjestelmän lippulajeista ja lippujen hinnoitteluperiaatteista 8.9.1993.
- 1994** Kertalippujen myynti aloitetaan autoissa uusilla rahastuslaitteilla 1.1.2004.
- 1995** Kortin lukijalaitteet tulevat kaikkiin liikennelaitoksen autoihin.
Matkakorttien alustus ja myynti alkaa liikennelaitoksen neuvonnoissa.
Arvolippu tamperelaisille 65 vuotta täyttäneille ja veteraaneille otetaan käyttöön.
- 1996** Matkakorttien lataus aloitetaan myös jälleenmyyntipisteissä.
Yhteistariffiliikenne alkaa 3.6.1996. Liikennelaitoksen lisäksi rahastusjärjestelmän ottavat käyttöön Väinö Paunu Oy, Länsilinjat Oy, Alhonen & Lastunen Oy (nykyinen Veolia Transport Tampere Oy), Valkeakosken Liikenne Oy, Luopioisten Linja Oy ja Helmikkala Ky.
- 1997** Korttilaitteet varustetaan lukemaan GPT:n korttien lisäksi myös Mifare-kortteja.
Seutulippu ja Matkahuollon kontaktillinen älykortti otetaan käyttöön.
Heinäkuusta 1997 lähtien vain uusi rahastusjärjestelmä on käytössä.
- 1999** Rahastusjärjestelmä otetaan käyttöön myös palvelulinjoilla.
- 2003** Matkakortin arvolipulla voi maksaa sisäänkäynnin Tampereen uimahalleissa.
Mobiililippu (SMS) koekäyttöön.
- 2006** Työsuhdematkalippu otetaan käyttöön.
- 2007** Päätettiin uuden matkakorttijärjestelmän hankinnasta.
Työsuhdelipun laskutus- ja kirjanpito liittymä saadaan SAP-järjestelmään.
Sopimus valitun laite- ja ohjelmatoimitajan Pusatec Oy:n kanssa allekirjoitetaan 29.10.2007.
- 2008** Uusi matkailukortti (Ultra Mifare) käyttöön toukokuussa.
Ajoneuvolaitesennukset valmiit elokuussa.
- 2009** Nettilatauspalveluprojekti käynnistyy.
Uudet myyntilaitteet ja -ohjelmat latauspisteisiin.
Matkakorttien konvertointi alkaa.
Uudesta infojärjestelmästä solmitaan sopimus Logica Suomi Oy:n kanssa.
- 2010** Uuden informaatiojärjestelmän (IJ-2010) rakentaminen alkaa.
Uusi matkakortti, asiakaspalveluohjelma, asiakas- ja korttirekisteri ja clearing otetaan käyttöön.
IJ-2010 -järjestelmän pilottikokonaisuus hyväksytään.
Lissu Liikenteenseuranta julkistetaan osana IJ-2010 -järjestelmää.
- 2011** Nettilatauspalvelun tuotantoympäristö (aidot yhteydet, myös tunnistautuminen ja maksaminen) pystytetään.
Ensimmäiset nettilatauspalvelussa ostetut liput ladataan korteille (testiryhmä).
- 2012** Nettilatauspalvelu otetaan asiakaskäyttöön (lippusaldotarkistukset ja sähköpostimuistutukset, peruslippujen ostot).
- 2013** Seutu+VR -lippukokeilu käynnistyy.
Nettilatauspalvelun laajentaminen:
- henkilökohtaisen matkakortin tilaaminen
- työsuhdelippujen jakelu
- 2014** Otettiin käyttöön uusia lippuja (mm. sarjaliput, Kelan koulumatkatukiliput), lippujen kelpoisuusalueita ja alennuksia laajennettiin (esim. seniorialennus myös pirkkalalaisille).
Nettilatauspalvelun kehittämistä jatkettiin mm.:
- työsuhde- ja muiden etuuslippujen hallinta – yrityskäyttöliittymä
- ensimmäisen seutulipun, Pirkkalan koululippujen ja Kelan koulumatkatukilipun hankinta
- arvolippuostos kortille myös uimahalleissa Nokialla ja Ylöjärvellä
- 2015** Aktiivipassi otettiin käyttöön huhtikuussa.
- 2016** Otettiin käyttöön uuden vyöhykemallin mukainen lippu- ja maksujärjestelmä.
Myytävää lippuvalikoimaa yksinkertaistettiin (myynnistä poistuivat seutuliput, sarjaliput, työmatkalippu sekä 90 ja 180 vuorokauden kausiliput).
Seutu+VR -lippu muutettiin vastaamaan seudullista vyöhykeuudistusta. Uudeksi nimeksi tuli Nysse+VR.
Sähköinen lahjakortti käyttöön.
Kela-koulumatkatukilipun korvauskäytäntö muuttui
Nettilatauspalvelua kehitettiin edelleen:
- sähköinen lahjakortti käyttöön
- käyttöön vyöhykeuudistuksen mukaiset vyöhykevalinnat lipputuotteita ostettaessa
- mobiiliversion testaaminen alkoi

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelausakunta aloitti toimintansa 1.1.2011, ja se toimii kuntien hyväksymän yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Tampereen, Nokian, Oriveden ja Ylöjärven kaupunkien sekä Kangasalan, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja hallituksen alaisuudessa.

Joukkoliikennelausakunnassa on 14 jäsentä, joista Tampereelta seitsemän henkilökohtaisine varajäsenineen sekä Nokian, Oriveden ja Ylöjärven kaupungeista sekä Kangasalan, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kunnista kustakin yksi jäsen henkilökohtaisine varajäsenineen.

Lautakunnan kokoonpano

	Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Lempäälä	Veijo Niemi (PS)	Liisa Teeri (SDP)
Ylöjärvi	Riitta Vilén (KOK)	Minna Sorsa (Vihr.)
Nokia	Raija Nurminen (SDP)	Pia Marjamaa (PS)
Vesilahti	Anna Paavilainen (Kesk.)	Marko Lounasranta (SDP)
Kangasala	Stiina Lahikainen (Vihr.)	Markku Nieminen (KOK)
Orivesi	Ilkka Hjerpe (SDP)	Jussi Viljanen (KOK)
Pirkkala	Antero Saksala (KOK)	Teppo Hoikkala (Vihr.)
Tampere	Pekka Salmi (SDP) pj.	Lasse Eskonen (SDP)
	Antti Ivanoff (KOK) varapj.	Ilpo Rantanen (KOK)
	Aila Dünder-Järvinen (SDP)	Anneli Kivistö (SDP)
	Emilia Olkanen (Vihr.)	Jaakko Stenhäll (Vihr.)
	Lassi Kaleva (PS)	Aarne Raevaara (PS)
	Matti Höyry (KOK)	Minna Talonen (KOK)
	Tuomo Riihinen (Kesk.)	Anna-Kaarina Rantaviita-Tiainen (Kesk.)
	Elina Sirén (KOK), kaupunginvaltuutuksen edustaja	

Joukkoliikennelausakunnan tehtävät

1. Valmistelee ja tekee muille kunnille esityksen toimivalta-alueensa joukkoliikenteen tavoitteellisesta palvelutasosta,
2. määrittelee ja toimeenpanee toimivalta-alueensa joukkoliikenteen palvelutason Tampereen osalta ja muiden kuntien omasta palvelutasostaan tekemien päätösten pohjalta,
3. päättää yksinomaan toimivalta-alueensa sisällä harjoitettavan joukkoliikenteen järjestämistavasta,
4. päättää yksinomaan toimivalta-alueellansa harjoitettavan joukkoliikenteen hankinnasta,
5. myöntää lupaviranomaisena yksinomaan toimivalta-alueellaan

Päätökset

Joukkoliikennelausakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa, ja pöytäkirjoihin kertyi yhteensä 105 pykälää.

Vuoden aikana mm. hyväksyttiin palvelukokonaisuuden tilinpäätös vuodelta 2015, joukkoliikenteen vuoden 2016 vuosisuunnitelma, talousarviot vuodelle 2017 sekä Tampereen että seudullisen yhteistoiminnan osalta sekä hyväksyttiin palvelukokonaisuuden toiminnan ja talouden seurantaraportti tammi-huhtikuulta 2016 ja tammi-elokuulta 2016.

Lautakunta päätti kertomusvuonna kaupunkiseudun vyöhyketariffin hinnat 6.6.2016 ja 1.1.2017 alkaen, koululaisryhmälipun ja koululipun hinnoittelun muuttamisesta 6.6.2016 alkaen, toisen asteen opiskelijoidenkoulumatkatukilipun käyttöönotosta 6.6.2016 alkaen, Nysse+VR 30 päivän yhteislipuista 6.6.2016 alkaen, toimintaperiaatteista ulkopuolisen liikenteen liittymisestä Nysse-lippujärjestelmään sekä Valkeakosken Liikenne Oy:n vuorojen liittymisestä lippujärjestelmään. Lautakunta päätti myös joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyn laadintaprosessista ja palvelutasoluokista, palvelutasomäärittelyn voimassaoloajan muutoksesta sekä palvelutasosta kesäkaudelle 2016, ja talvikaudelle 2016-2017.

Lautakunta ratkaisi kaksi tarjouskilpailua ja antoi kaksi lausuntoa Uudenmaan ELY-keskukselle reittiliikennelupien muutoshakemuksista sekä lausunnon hallituksen liikennekaari-esityksestä. Lautakunta vastasi kertomusvuoden aikana yhteen kuntalais- ja yhteen valtuustoaloitteeseen. Muutoshakemuksia siirtymäajan liikennöintisopimukseen käsiteltiin neljä kertaa ja reittiliikennelupahakemuksia kerran.

Lipputarkastustoiminnasta lautakunta teki sopimuksen kertomusvuonna Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän kanssa. Lisäksi lautakunta päätti joukkoliikennelinjaston suunnitteluperiaatteista raitiotien vaikutusalueella.

6. harjoitettavaan reittiliikenteeseen ja kutsujoukkoliikenteeseen luvat liikenteenharjoittajien hakemuksesta,
6. päättää kuntien ja valtion toimivalta-alueensa joukkoliikenteeseen osoittamien tukien, avustusten ja määrärahojen hakemisesta ja käyttämisestä
7. antaa lausunnot toisen joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen toimivalta-alueeseen kuuluvasta liikenteestä
8. hoitaa muut joukkoliikennelaissa ja palvelusopimusasetuksessa paikalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle määrätty tehtävät.

Tiedotus

Joukkoliikenteen palveluista tiedotettiin julkaisemalla aikataulukirjat kesällä ja syksyllä. Sekä kesä- että talvikirja jaettiin postin kautta jokaiseen kotitalouteen Tampereella, Nokialla, Ylöjärvellä, Pirkkalassa, Kangasalla, Lempäälässä, Orivedellä ja Vesilahdessa.

Tiedotuslehti Sinisten bussien matkassa jaettiin kaikkiin seutukunnan talouksiin touko-kesäkuun vaihteessa. Lisäksi Tampeen seudun joukkoliikenne oli näkyvästi esillä Tampereen tiedotuslehdessä, joka jaetaan kaikille Tampereen asukkailla viisi kertaa vuodessa.

Uutiskirjeitä toimitettiin tilaajille kuusi kertaa vuoden aikana. Uutiskirjeessä kerrottiin ajankohtaisista asioista, mm. taksamuutoksista ja aikataulukauden vaihtumisista.

Joukkoliikenteen Facebook-sivut keräsivät edelleen hyvin uusia käyttäjiä. Vuoden vaihteessa tykkääjiä oli lähes 5 000.

Joukkoliikenne oli mukana kolmessa yleisötilaisuudessa vuoden aikana. Kaukajärvellä ja Hervannassa järjestettiin asukastilaisuudet alueen tulevaisuuden palveluista ja valtuustosalissa joukkoliikenne-ilta 6.6.2016 toteutuneesta vyöhykeuudistuksesta.

Joukkoliikenteen nimestä järjestettiin alkuvuodesta yleisökilpailu, jonka tuloksena Tampereen seudun joukkoliikenne otti logossaan käyttöön Nysse-nimen.

Markkinointi

Maaliskuussa joukkoliikenne osallistui 4-luokkalaisille tarkoitettuihin vaikuttamispäiville. Viisipäiväisen tapahtuman tarkoituksena on opettaa lapsille demokratiataitoja, erilaisia vaikuttamistapoja ja opastaa kotikunnan palvelumahdollisuuksien kanssa.

Jo perinteeksi muodostuneet eskariajelut järjestettiin maaliskuun vaihteessa, ja bussimatkustukseen kävi tutustumassa lähes 2000 tamperelaista lasta. Kaikki esikoululaiset saivat joukkoliikenneaiheisen tehtäväkirjansa, jossa opastettiin joukkoliikenteen käyttöön.

Matkakorttia kampanjoitiin keväällä Ylöjärvellä, Nokialla, Kangasalla, Lempäälässä, Vesilahdella ja Orivedellä. Tarjoukseen sisältyi 10 euron arvolippu, kun matkakortin tilasi tietyn viikon aikana Nella Nettitaustapalvelun kautta.

Juhannuksena joukkoliikenne oli mukana Valtteri Festivaalilla.

Syyskuussa joukkoliikenne oli mukana järjestämässä Liikkujan viikkoa yhdessä Liikkuvan Tampereen kanssa. Auton vapaapäivänä 22.9. jaossa oli ilmaisia kertalippuja 20 kyykyä vastaan. SPR:n vapaaehtoiset ja Laulusiskot ry musisoivat busseissa ympäri kaupunkia.

Verkkosivujen digitaalisten palveluiden ohjeistusta parannettiin ja ohjeet käännettiin myös englanniksi. Digipalveluiden käyttöohjeideoista valmiiksi saatiin kertomusvuoden aikana Repa Reittioppaan ja Lissu Liikenteenseuran ohjeistukset.

Joulukuussa myytiin tulivat uudet designkuvioiset matkakorttikotelot. Koteloiden kuvituksessa on samaa Finlaysonin Pesuekuosia, jota on käytetty myös Länsilinjojen design-busseissa.

Joulukuussa joukkoliikenne osallistui Tampereen Joulutorille. Joukkoliikenteen logo oli näkyvässä Joulutorin mainoksissa, ja joukkoliikenteellä oli iso seinämainos torilla. Joukkoliikenne oli myös mukana SPR:n järjestämissä aattokahvila-tapahtumissa 24.12.

Nysse toivottaa: Liikuttavaa joulua joukkoliikenteen ystäville...

Syyskauden aikana laadittiin markkinointisuunnitelma vuodelle 2017.

Sopijakuntien maksuosuudet (1000 eur)

Kunta	Maksuosuus	eur/asukas
Kangasala	471	15,39
Lempäälä	279	12,39
Nokia	618	18,64
Orivesi	71	7,50
Pirkkala	543	28,73
Vesilahti	70	15,50
Ylöjärvi	659	20,14
Yhteensä	2 711	17,86
Tampere	12 178	54,10
KAIKKI YHTEENSÄ	14 890	

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tampereen kaupunkiseudulla Pirkkalassa, Lempäälässä, Vesilahdella, Kangasalla ja Nokialla 30.6.2014 toteutettu joukkoliikenteen järjestämistavan muutos toteutui Ylöjärven joukkoliikennepalveluiden osalta vastaavasti 6.6.2016 alkaen. Samassa yhteydessä otettiin käyttöön koko kaupunkiseudun kattava uusi yhtenäinen, vyöhykkeisiin perustuva lippu- ja tariffijärjestelmä. Tariffijärjestelmä otettiin käyttöön myös Orivedellä, vaikka siellä joukkoliikenteen muutoksen siirtymäaika jatkuu vielä 2017 loppuun asti.

Kesän 2016 järjestämistavan muutoksen yhteydessä uudistettiin Ylöjärven suunnan linjastorakenne. Muualla kaupunkiseudulla linjastomuutokset olivat pienehköjä. Tampereella lisättiin tarjontaa Hervannan suuntaan suuren kysynnän johdosta ja Tesomalle päätyvää liikennettä yhdistettiin Nokian sisäiseen liikenteeseen ja näin muodostettiin uusi vaihdoton yhteys Nokialta Tesoman kautta Tampereen keskusta.

Kesäliikennekauden 2016 alussa toteutettu lippu- ja tariffijärjestelmän uudistus oli suuri ja sen tavoitteena oli kasvattaa sekä helpottaa joukkoliikenteen käyttöä seudulla. Joukkoliikenteen matkustajamäärät olivatkin uudistuksen jälkeen syksyllä 2016 noin 7 prosenttia suurempia kuin vuotta aikaisemmin, kun otetaan huomioon järjestämisalueen laajeneminen Ylöjärvellä. Kasvua on ollut sekä Tampereen kantakaupungissa että erityisesti edullisemman hinnoittelun johdosta kehyskunnissa. Uuden järjestelmän käyttöönotto sujui myös teknisesti hyvin ilman merkittäviä ongelmia.

Joukkoliikenteen lippujen hintoja korotettiin 1.1.2016 alkaen noin 2 prosenttia. Korotus kohdistettiin kaikkiin lipputuotteisiin. Joukkoliikenteen hoidon kustannustaso nousi vuoden 2016 aikana 2,6 prosenttia.

Kaupunkistrategian valtuustokauden tavoitteena on kasvattaa jouk-

koliikenteen kulkumuoto-osuus nykyisestä 19 prosentista 22 prosenttiin, mikä edellyttäisi keskimäärin 3-4 prosentin vuosittaista kasvua. Sitovaksi tavoitteeksi vuodelle 2016 asetettiin 2 prosentin kasvu matkustajamäärissä ja talousarviovuonna 2016 matkustajamäärä kasvoi koko kaupunkiseudulla 6,6 prosenttia. Kyseinen kasvuprosentti sisältää alueen laajentumisen Ylöjärvelle. Vuoteen 2015 vertailukelpoinen kasvuprosentti vuoden 2016 osalta oli hieman yli 5 prosenttia.

Palvelukokonaisuuden talous

Toimintatuotot ylittivät noin 1,5 milj. eurolla muutetun talousarvion. Tuottojen ylityksestä 0,9 milj. euroa johtui ennakoitua suuremmasta käyttökorvausliikenteen toteutumisesta sekä seutulipputuotteen käytöstä, joka näkyi myös vastaavan suuruksena kulujen kasvuna. Tuottojen ylityksestä 0,4 milj. euroa johtui selvästi ennakoitua suuremmasta syyskauden matkustajamäärästä. Myös saatu valtiontuki ylitti 0,2 milj. eurolla muutetun talousarvion.

Toimintakulut ylittivät 1,7 milj. eurolla muutetun talousarvion. Kulujen ylityksestä 0,9 milj. euroa johtui liikenteen ennakoitua suuremmasta käyttökorvausliikenteen toteutumisesta ja seutulipputuotteen käytöstä, jotka kasvattivat myös tuloja vastaavasti. Liikenteen ostot ylittivät noin 0,6 milj. euroa johtuen vuoden aikana tehdyistä reagoineista kasvaneeseen kysyntään sekä yleisestä kustannustason noususta. Vuoden 2016 talousarvio oli suunniteltu 1,5 prosentin kasvulle. Liikenteen palvelusopimuksiin sisällytetty kustannusindeksi nousi vuoden 2016 aikana 2,6 prosenttia. Kesän tariffiuudistuksen sekä linjastouudistuksen toteutukseen liittyvät suunnittelu-, markkinointi-, tiedotus- ja pysäkkitoiden kulut ylittivät noin 0,2 milj. euroa. Toimintakate oli 12,2 milj. euroa toteutuen 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota heikompana. Toimintakate kertoo Tampereen kaupungin osuuden seudullisen joukkoliikenteen järjestämiskustannuksista. Muiden kuntien maksusuodet olivat yhteensä 2,7 milj. euroa. Valtiontukea toteutui noin 2,4 milj. euroa.

Toiminnalliset tavoitteet 2016

Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 1 % vuodesta 2015.

Arvio tavoitteen toteutumisesta

Tavoite toteutui. Vuonna 2016 tehtiin noin 36 870 000 nousua Tampereen seudun joukkoliikenteessä. Se on noin 2 300 000 nousua eli 7 % enemmän kuin vuonna 2015.

Palvelukokonaisuuden talous (1000 eur)

Joukkoliikenne	Toteuma	Muutettu talousarvio	Ero	Alkuperäinen talousarvio	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	45 765	44 265	1 500	44 265	0	0
Toimintakulut	-57 943	-56 262	-1 681	-56 262	0	0
Toimintakate	-12 178	-11 997	-181	-11 997	0	0

Palvelutilauksen toteutuminen (1000 eur)

Joukkoliikenne	Toteuma	Muutettu ta.	Ero
Sopimusliikenne	26 991	26 588	403
Oma tuotanto yhteensä	26 991	26 588	403
Sopimusliikenne	28 419	27 594	825
Tukipalvelut	2 533	2 080	453
Muu tuotanto yhteensä	30 951	29 674	1 277
YHTEENSÄ	57 943	56 252	1 681

TILATTU SOPIMUSLIIKENNE

	2016	2015	2014	1.1.-29.6. 2014	30.6.-31.12. 2014	2013
LINJAKILOMETRIT						
TKL	9 152 730	9 060 424	8 953 076	4 443 110	4 509 966	9 102 853
Väinö Paunu Oy	4 936 352	5 237 267	2 916 316	740 653	2 175 663	2 247 848
Länsilinjat Oy	3 549 341	2 982 924	1 112 075	89 900	1 022 175	1 182 461
Tarjousyhteenliittymä Väinö Paunu Oy ja Länsilinjat Oy	1 644 656	1 596 189	1 504 427	705 466	798 961	-
Tilausliikenne Lauri Möttö Ky	63 523	146 749	152 364	75 664	76 700	155 660
Satakunnan liikenne (alk. 17.4.14, tätä ennen Onnibus)	304 563	303 928	292 246	144 291	147 955	-
Pirkanmaan Tilausliikenne	95 366	142 620	71 718	-	71 718	-
Valkeakosken liikenne	147 473	121 082	59 109	-	59 109	-
Tilausliikenne Atro Vuolle Oy	-	-	-	-	-	25 117
Onnibus Oy	-	-	-	-	-	118 108
YHTEENSÄ	19 894 004	17 994 994	15 061 331	6 199 084	8 862 247	12 832 047

LINJATUNNIT						
TKL	446 408	429 625	424 496	212 761	211 735	439 058
Väinö Paunu Oy	201 313	226 701	129 543	34 092	95 451	104 892
Länsilinjat Oy	135 388	121 976	44 556	7 285	37 271	64 941
Tarjousyhteenliittymä Väinö Paunu Oy ja Länsilinjat Oy	78 494	76 700	73 354	34 827	38 527	-
Tilausliikenne Lauri Möttö Ky	2 361	5 285	5 269	2 602	2 667	5 254
Satakunnan liikenne (alk. 17.4.14, tätä ennen Onnibus)	21 285	21 220	20 496	10 069	10 427	-
Pirkanmaan Tilausliikenne	2 977	4 609	2 305	-	2 305	-
Valkeakosken liikenne	3 350	3 035	1 491	-	1 491	-
Tilausliikenne Atro Vuolle Oy	-	-	-	-	-	2 249
Onnibus Oy	-	-	-	-	-	8 166
YHTEENSÄ	891 576	812 451	701 510	301 636	399 874	624 559

AUTOPÄIVÄT						
TKL	35 117	33 368	32 408	16 104	16 304	32 963
Väinö Paunu Oy	17 210	17 609	9 472	2 372	7 100	7 470
Länsilinjat Oy	10 143	8 359	3 110	480	2 630	4 283
Tarjousyhteenliittymä Väinö Paunu Oy ja Länsilinjat Oy	5 459	5 417	5 168	2 472	2 696	-
Tilausliikenne Lauri Möttö Ky	263	566	565	281	284	565
Satakunnan liikenne (alk. 17.4.14, tätä ennen Onnibus)	1 345	1 341	1 291	639	652	-
Pirkanmaan Tilausliikenne	465	658	330	-	330	-
Valkeakosken liikenne	462	410	200	-	200	-
Tilausliikenne Atro Vuolle Oy	-	-	-	-	-	222
Onnibus Oy	-	-	-	-	-	521
YHTEENSÄ	70 464	62 311	52 544	22 348	22 348	46 024

TILASTOJA

TUNNUSLUVUT/JOUKKOLIIKENNE		2016	2015	2014	2013	2012
MATKUSTAJAMÄÄRÄT						
nousijamäärä - sopimusliikenne	kpl/v	36 944 531	34 558 023	32 049 010	30 457 504	30 397 683
nousijamäärä - yhteistariffiliikenne	kpl/v	37 502 114	35 123 284	33 125 988	32 052 771	32 062 948
sopimusliikenteen osuus yhteistariffiliikenteestä	%	98,5	98,4	96,7	95,0	94,8
TEHOKKUUS/TALOUDELLISUUS						
joukkoliikenteen subventioaste	%	27,3	26,6	26,4	27,5	27,2
subventio/nousija - sopimusliikenne	€/nousu	0,44	0,43	0,43	0,43	0,41
subventio/linjakm - sopimusliikenne	€/linjakm	0,81	0,83	0,92	1,01	0,98
nousijat/linjakm - sopimusliikenne	nousu/linjakm	1,9	1,9	2,1	2,4	2,4
aikataulunopeus (linjakm/linjah)	km/h	22,3	22,1	21,5	20,5	20,5
TOIMINNAN LAAJUUS						
linjakm/asukas - sopimusliikenne	linjakm/asukas	54,4	54,2	55,6	58,2	57,6
nousuja/asukas - sopimusliikenne	nousu/as	101,2	104,2	143,6	138,1	139,8
nousuja/asukas - yhteistariffiliikenne	nousu/as	102,7	105,9	148,4	145,3	147,5
joukkoliikenteen subventio/asukas Tampere	€/as	58,88	56,91	54,87	58,82	56,68
joukkoliikenteen subventio/asukas koko seutu	€/as	44,23	44,78	-	-	-

sopimusliikenne
käyttökorvausliikenne
yhteistariffiliikenne
nousu
subventio
subventioaste

tilaajan tilaama liikenne
linjalupaliikennettä, joka noudattaa Tampereella Tampereen tariffiohjeita
sopimusliikenne + käyttökorvausliikenne
sisältää myös vaihtomatkat
palvelukokonaisuuden ja tilaajayksikön toimintakate
kuntien rahoitusosuus / palvelukokonaisuuden ja tilaajayksikön toimintamenoilla

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue

PL 487, Frenckellinaukio 2 E
PL 284 (laskutus)
33101 Tampere
Puh. vaihde 03 565 611

joukkoliikenne@tampere.fi
etunimi.sukunimi@tampere.fi

joukkoliikenne.tampere.fi
www.facebook.com/tampereen.joukkoliikenne

